

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet (SOU 2018:69)

(dnr Ju2018/04195/L5)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig här över slutbetänkandet *Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet*, SOU 2018:69.

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen instämmer i de förslag som lämnas för att öka skyddet mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning. Länsstyrelsen är positiv till den nya straffbestämmelsen *Barnäktenskap* som sänker beviskraven för brott mot den unge och därmed syftar till att öka skyddet. Länsstyrelsen är också positiv till förslaget att inskränka möjligheten att resa utomlands med ett utreseförbud som införs som del i Lag om särskild Vård av Unga (LVU).

Länsstyrelsen välkomnar vidare förslaget att inrätta en permanent nationell resurs för samverkan mellan myndigheter för metod- och kompetensstöd i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Likaså välkomnar Länsstyrelsen förslaget om särskilt utsedda åklagare i ett nationellt nätverk för fördjupad kunskap om dessa brott.

Länsstyrelsen bedömer dock att betänkandet inte i tillräcklig omfattning har beaktat konsekvenserna för socialtjänstens arbete i kommunerna vad gäller risk- och säkerhetsbedömningar vid prövning och omprövning av utreseförbud. Betänkandet har heller inte problematiserat tillräckligt kring de svåra överväganden som kan uppstå utifrån ett rättighetsperspektiv när det gäller ett utreseförbud för unga. Länsstyrelsen efterfrågar därför ett tydligare stöd till socialtjänsten i bedömningar av utreseförbud.

Klargörande synpunkter gällande betänkandets förslag skrivs under respektive kapitel nedan.

Synpunkter på betänkandets förslag

Kap 4.6.1 En särskild straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv bör införas

Länsstyrelsen lämnar inte några synpunkter på betänkandets förslag att införa en särskild straffskärpningsgrund i brottsbalken för brott med hedersmotiv. Länsstyrelsen delar emellertid utredarens synpunkter att det är angeläget att uppnå ökad uppmärksamhet hos polis, åklagare och domstolar på brott i hederns namn som kan leda till bättre möjligheter att utreda och lagföra brott.

Kap 5.4.3 Barnäktenskap bör kriminaliseras

Länsstyrelsen är positiv till betänkandets förslag om den nya straffbestämmelsen Barnäktenskap. Förslaget innebär ett tydligt barnperspektiv då begreppet barnäktenskap förtydligar att handlingen är straffvärd oavsett om barnet samtyckt eller ej samt att den nya bestämmelsen gäller även om tvång inte har utövats eller gärningspersonen inte insett brottsoffrets ålder.

Länsstyrelsen är positiv till att betänkandet också klargör att när människohandelsbrott föreligger ska det tillämpas före brott om äktenskapstvång och vilseledande till äktenskapsresa. Här har de olika brotten kopplats samman på ett tydligt sätt och getts en inbördes prioritering.

Kap 6.5.3 I förebyggande syfte bör ett utreseförbud för barn införas och passlagens regler ändras.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget om ett utreseförbud och att det kopplas till råddande LVU-lagstiftning utifrån det skydd som möjliggörs för barnet i denna lagstiftning. Länsstyrelsen menar dock att socialtjänsten behöver ett utvecklat stöd för att göra säkra bedömningar när det gäller utreseförbud vilket saknas i betänkandet. Länsstyrelsen saknar också ett förtydligande av hur ett utreseförbud för barn som blir placerade i familjehem där familjehemmet avser att förlägga till exempel semester utomlands ska hanteras. Detta dilemma behöver förtydligas för att undvika inskränkningar vad gäller fri- och rättigheter för barnet.

Länsstyrelsen saknar ett resonemang om förlängning av skydd för den unge när det gäller förslaget om utreseförbud upp till 20 år. Länsstyrelsen anser att skyddet bör sträcka sig till 20 år vilket möjliggörs inom LVU lagstiftningen.

Länsstyrelsen saknar också ett förtydligande av så kallade ”uppfostringsresor”. Denna utsatthet som drabbar unga lyfts inte fram på ett tydligt sätt i betänkandet. Även om det inte handlar om tvångsäktenskap/barnäktenskap eller könsstympning görs dessa resor i hederns namn och inskränker i hög grad på barnets fri- och rättigheter.

Kap 7. Ett effektivt arbete vid myndigheterna

Länsstyrelsen välkomnar betänkandets förslag om en fast och strukturerad samverkan mellan Socialstyrelsen och Skolverket, mellan Utrikesdepartementet och Socialstyrelsen samt mellan Utrikesdepartementet och Socialtjänsten. Länsstyrelsen vill särskilt uppmärksamma vikten av betänkandets förslag till stöd för Socialtjänsten i samverkan med bl.a. Utrikesdepartementet.

Länsstyrelsen saknar emellertid ett myndighetsgemensamt regeringsuppdrag gällande samverkan i frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck, bland annat för att kriminalvården inte omnämns i betänkandet.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget att inrätta ett permanent nationellt metod- och kunskapsstöd till berörda myndigheter, kommuner och landsting.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze. Föredragande var utvecklingsledare Anders Sandberg. I den slutliga handläggningen har även enhetschefen för Folkhälsa- och rättighetsfrågor Annika Lidström deltagit.

Lisbeth Schultze

Anders Sandberg

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.